

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 175/08-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2008 predbežne prerokoval sťažnosť P. H. (...), t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom JUDr. P. M., V., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 2/2005 v súvislosti s doručovaním uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 To 22/2006 z 12. apríla 2006 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť P. H. o d m i e t a pre neprípustnosť.
2. Kancelárii Ústavného súdu Slovenskej republiky u k l a d á uhradiť trovy konania P. H. v sume 7 819 Sk (slovom sedemtisícosemstodevätnásť slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. P. M., V., do dvoch mesiacov od doručenia tohto uznesenia.

3. Slovenská republika, zastúpená Ústavným súdom Slovenskej republiky, nemá nárok na náhradu trov konania uhradených Kanceláriou Ústavného súdu Slovenskej republiky právnenému zástupcovi JUDr. P. M. v sume 7 819 Sk (slovom sedemtisícosemstodevätnásť slovenských korún).

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. apríla 2008 doručená sťažnosť P. H. (ďalej len „sťažovateľ“) doplnená na výzvu ústavného súdu ustanoveným advokátom JUDr. P. M. podaním z 15. júna 2008 doručeným 17. júna 2008, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 T 2/2005 v súvislosti s doručovaním uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 To 22/2006 z 12. apríla 2006 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“). V ďalšom priebehu konania ústavný súd považoval za smerodajné pre svoj ďalší postup nové znenie sťažnosti sťažovateľa obsiahnuté v uvedenom podaní jeho právneho zástupcu z 15. júna 2008.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 T 2/2005 zo 16. decembra 2005 odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 17 rokov. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie. Dňa 12. apríla 2006 sa na najvyššom súde uskutočnilo verejné zasadnutie, na ktorom bolo odvolanie sťažovateľa uznesením sp. zn. 1 To 22/2006 zamietnuté. Písomné vyhotovenie uznesenia najvyššieho súdu *„bolo doručené Krajskému súdu v Nitre 23. 5. 2006, ktorý ho mal sťažovateľovi doručiť“*. Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené prostredníctvom krajského súdu *„až 25. 04. 2008 t. j. dva roky po vynesení rozhodnutia vo veci odvolania sťažovateľa“*.

Podľa názoru sťažovateľa došlo postupom krajského súdu v namietanom konaní v súvislosti s doručovaním uznesenia najvyššieho súdu k porušeniu jeho označených základných práv, a preto navrhuje, aby nálezom takýto záver deklaroval, a zároveň žiadal o priznanie finančného zadošťačinenia v sume 100 000 Sk, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu

jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd so zreteľom na citované ustanovenie zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním.

Sťažovateľ uviedol, že pozná znenie § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a poukázal aj na odsek 2 tohto zákonného ustanovenia, podľa ktorého ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa. V tejto súvislosti sťažovateľ uviedol, že *„tieto prostriedky nevyužil (v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.). Mal za to, že v konaní 2 T 2/05 je zastúpený obhajcom a že tento bude jeho práva a záujmy presadzovať.“*. Ďalej zdôraznil aj tú skutočnosť, že *„jeho základné právo bolo porušené mimoriadne závažným spôsobom“*. Sťažovateľ je toho názoru, že ním uvedené skutočnosti sú dôvodmi osobitného zreteľa, ktoré umožňujú ústavnému súdu postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V nadväznosti na to ústavný súd poukazuje na obsah sťažnosti, z ktorého nevyplýva, že by bol on sám, prípadne prostredníctvom svojho obhajcu [pričom sťažovateľ bol v predmetnom trestnom konaní zastúpený ustanoveným obhajcom, pretože u neho išlo o prípad nutnej obhajoby podľa § 36 Trestného poriadku platného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný poriadok“)] vyvinul akúkoľvek aktivitu vo vzťahu ku krajskému súdu, resp. najvyššiemu súdu, a to v tom smere, že by sa bol dožadoval doručenia uznesenia najvyššieho súdu.

Podľa § 41 ods. 1 Trestného poriadku je obhajca povinný poskytovať obvinenému potrebnú právnu pomoc.

Podľa § 41 ods. 5 Trestného poriadku ak nebolo splnomocnenie obhajcu pri jeho zvolení alebo ustanovení vymedzené ináč, zaniká pri skončení trestného stíhania. Aj keď splnomocnenie takto zaniklo, je obhajca oprávnený podať za obžalovaného ešte žiadosť o milosť a o odklad výkonu trestu.

Z opísaného skutkového stavu ústavný súd považuje za účinný postup v prípade sťažovateľa úkon, ktorým by požiadal (sám alebo prostredníctvom svojho obhajcu) o riadne doručenie uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 To 22/2006 z 12. apríla 2006, ktorým bolo zamietnuté jeho odvolanie proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 2 T 2/2005 zo 16. decembra 2005.

Podľa názoru ústavného súdu mal predovšetkým sťažovateľ v záujme aktívnej ochrany svojich práv povinnosť postupovať naznačeným spôsobom alebo oboznámiť svojho súdom ustanoveného obhajcu so skutočnosťou, že mu nebolo doručené označené uznesenie najvyššieho súdu. V prípade takéhoto postupu mohli sťažovateľ i jeho obhajca (v rámci zákonom ustanovených práv a povinností) urgovať doručenie tohto uznesenia, čo bolo navyše opodstatnené aj tým, že ho krajský súd nedoručil nielen sťažovateľovi, ale ani jeho obhajcovi. Sťažovateľ však takto nepostupoval, bol úplne nečinný a až 14. apríla 2008, t. j. po viac ako dvoch rokoch od vyhlásenia rozhodnutia najvyššieho súdu (12. apríla 2006), podal sťažnosť, v ktorej namietal porušenie svojich označených základných práv postupom krajského súdu tým, že mu uznesenie najvyššieho súdu nebolo do jej podania doručené, priamo ústavnému súdu. Ústavný súd poznamenáva, že k doručeniu uznesenia najvyššieho súdu došlo 5. apríla 2008, t. j. až po overovaní skutkového stavu na krajskom súde ústavným súdom (24. apríla 2008), keď pracovníčka trestnej kancelárie krajského súdu potvrdila nedoručenie uznesenia najvyššieho súdu sťažovateľovi a jeho obhajcovi a zároveň oznámila, že sa tak obratom stane.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, vyžaduje, aby sťažovateľ nielen konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia, ale logicky zahŕňa tiež povinnosť, aby vyčerpal aj všetky iné bežne dostupné možnosti, ktoré sa mu v okolnostiach daného prípadu na dosiahnutie nápravy porušenia alebo ohrozenia jeho práv alebo slobôd zásahom orgánu verejnej moci ponúkajú. To znamená, že sťažovateľ musí vyvinúť aspoň minimálnu aktivitu, ktorej výsledkom môže byť odstránenie nepriaznivého stavu, v ktorom vidí porušenie svojich práv, a až v prípade, že by ani takýto postup nevedol k pozitívnemu obratu v danej veci, môže podať sťažnosť ústavnému súdu.

Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv alebo slobôd.

Postup sťažovateľa v okolnostiach daného prípadu nemožno podľa ústavného súdu považovať za splnenie požiadavky vyčerpania prostriedkov v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Keďže ani z obsahu sťažnosti nevyplýva, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa, ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť ako neprípustnú.

Ústavný súd zároveň priznal právnomu zástupcovi sťažovateľa úhradu trov konania pozostávajúcu z náhrady trov právneho zastúpenia, pretože bol ústavným súdom v tomto konaní na základe žiadosti sťažovateľa ustanovený.

Právny zástupca sťažovateľa vyčíslil trovy právneho zastúpenia v celkovej sume 7 819 Sk, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady s klientom uskutočnenej v ústave na výkon trestu odňatia slobody, doplnenie sťažnosti, cestovné

a náhradu za stratu času. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2007, ktorá bola 19 056 Sk. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a doplnenie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 3 176 Sk (za jeden úkon právnej služby) a 2 x 190 Sk režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky).

Výpočet cestovných výdavkov ústavný súd realizoval podľa ustanovenia § 7 ods. 2 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách (ďalej len „zákon o cestovných náhradách“) a opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 181/2008 Z. z. o sumách základnej náhrady za používanie cestných motorových vozidiel pri pracovných cestách (ďalej len „opatrenie ministerstva“).

Podľa § 7 ods. 2 zákona o cestovných náhradách sumu základnej náhrady pre jednostopové vozidlá a trojkolky a pre osobné cestovné motorové vozidlá podľa odseku 1 ustanoví opatrenie, ktoré vydá ministerstvo.

Podľa § 7 ods. 4 písm. b) zákona o cestovných náhradách náhrada za spotrebované pohonné látky patrí zamestnancovi podľa cien pohonných látok platných v čase použitia cestovného motorového vozidla prepočítaných podľa spotreby pohonných látok uvedenej v technickom preukaze cestného motorového vozidla takto: ak je v technickom preukaze cestného motorového vozidla uvedená spotreba podľa slovenskej technickej normy aj predpisu EHK alebo len podľa predpisu EHK, na výpočet sa použije spotreba podľa predpisu EHK vypočítaná aritmetickým priemerom.

Podľa § 1 písm. b) opatrenia ministerstva suma základnej náhrady za každý 1 km jazdy pre cestné motorové vozidlá je 5,50 Sk. Podľa uvedenej právnej úpravy výška cestovnej náhrady a náhrady za spotrebované pohonné hmoty predstavuje celkom 453 Sk,

základná náhrada je 286 Sk (5,50 x 52 km) a náhrada za spotrebované pohonné hmoty predstavuje 167 Sk (priemerná spotreba podľa EHK 7,86 litra na 100 km).

Podľa § 15 písm. b) vyhlášky advokát má popri nároku na odmenu aj nárok na náhradu za stratu času.

Podľa § 17 ods. 1 vyhlášky pri úkonoch právnej služby vykonávaných v mieste, ktoré nie je sídlom advokáta, za čas strávený cestou do tohto miesta a späť patrí advokátovi náhrada za stratu času vo výške jednej šesťdesiatiny výpočtového základu za každú aj začatú polhodinu. Ústavný súd rozhodol aj o náhrade za stratu dvoch polhodín času na ceste z V. do L. a späť v sume 634 Sk ($19\ 056 : 60 = 317 \times 2 = 634$ Sk).

Ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania v advokátom vyčíslenej a uplatnenej sume 7 819 Sk.

Priznanú úhradu trov konania je Kancelária ústavného súdu Slovenskej republiky povinná zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2008